

Martin van Rooijen interview

Ooit was hij de jongste staatssecretaris, nu is hij de nestor van de Haagse politiek. Als senator voor 50Plus wil Martin van Rooijen (80) per se het nieuwe pensioenstelsel tegenhouden.

Nestor van 50Plus vecht voor 'het beste pensioen'

tekst Esther Lammers
en Wilfred Scholten
foto Boudewijn Bollmann

Op het gezicht van Martin van Rooijen verschijnt een flauw lachje. Het gaat over het schrikbeeld dat premier Mark Rutte onlangs opriep. Als de 'linkse wolk' van de samenwerkende partijen GroenLinks en PvdA bij de komende verkiezingen voor de Eerste Kamer gaat winnen, keren we volgens de VVD-leider terug naar de tijd van Joop den Uyl.

Dat is een kolffe naar de hand van Van Rooijen. Als iemand weet wat het kabinet onder Den Uyl voorstelde, is hij het. In 1974 werd hij staatssecretaris voor financiën in dit kabinet, dat later 'het meest linkse ooit' werd genoemd. "Flauwekul", noemt Van Rooijen dat. "Het was helemaal geen links kabinet. Sterker: Rutte leidt nu zelf een zogenaamd rechts kabinet dat een heel links beleid voert. De laatste keer dat ik Rutte in het Torentje sprak, wilde hij anderhalf uur lang alles weten over het kabinet-Den Uyl. Als historicus smulde hij van de verhalen. Zo erg vindt hij dat kabinet dus niet."

Van Rooijen vertelt enthousiast hoe hij als broekie van 31 jaar door PvdA-minister Wim Duisenberg, de latere directeur van De Nederlandse Bank, werd gevraagd om zijn staatssecretaris te worden. De Katholieke Volkspartij (KVP), een van de voorlopers van het CDA, mocht hiervoor een bewindsman leveren.

Van Rooijen werd gekozen uit vijf kandidaten.

Daarop mocht hij zich bij premier Den Uyl presenteren. "Een heel aardige man, het klikte meteen. Ik heb op 21 december 1973 toen twee uur met Joop den Uyl gesproken. Daarna moest ik naar koningin Juliana om te worden beëdigd. Ook zij nam twee uur de tijd om met mij van gedachten te wisselen. Met na afloop, einde ochtend, een glaasje sherry. Zo ging dat toen. Heel genoeglijk was het."

Zijn ogen glinsteren bij deze herinnering. Van Rooijen vertelt erover alsof het gisteren gebeurde, en niet bijna vijftig jaar geleden. "Ja, ik weet alles nog, van minuut tot minuut kan ik reproduceren wat er is gezegd in de ministerraden. Ik zie die nog zo voor me. Als ik ooit nog een boek over de politiek ga schrijven gaat het over Joop den Uyl. Wat een bijzondere man!"

Verkiezingsretoriek

Wat vindt hij van het beeld dat Rutte nu oproept, alsof Den Uyl het kwaad in eigen persoon is? "Dat is zeer kwalijk. Het is puur verkiezingsretoriek, om iedereen bang te maken. En het klopt ook gewoon niet. Rutte is zelf zo links als een deur!"

Niet dat Martin van Rooijen een slechte verstandhouding heeft met de huidige premier. Sterker nog: "Toen ik afgelopen november in een debat in de Eerste Kamer bekendmaakte dat ik wilde stoppen als senator, riep Rutte meteen: 'Niet doen, ik wil dat je blijft. Kom binnenkort naar het Torentje koffie met me drinken.'"

Van Rooijen lacht schalks. "Rutte is niet gek. Hij weet natuurlijk ook dat hij mijn stem nog nodig zou kunnen hebben om een meerderheid te

krijgen in de senaat. Ik kan zomaar in een spilpositie terechtkomen als ik word herkozen. En ik geef toe, dat Rutte zo iets zegt, woog zeker mee in mijn besluit om toch nog door te gaan."

Ondanks zijn 80 jaar gaat Van Rooijen opnieuw op voor een nieuwe termijn als Eerste Kamerlid voor 50Plus. Hij is zeer gemotiveerd. Zijn doel is helder: het nieuwe pensioenstelsel tegenhouden. Strenge blik. "Ik ga ervan uit dat de coalitie de nieuwe pensioenwet voor 30 mei, met steun van PvdA en GroenLinks, erdoorheen jast. Maar ik sluit niet uit dat het anders gaat. Dat de nieuwgekozen senaat erover gaat stemmen. En ik moet er niet aan denken dat ik er dan niet meer zit om deze onzalige wet alsnog tegen te houden."

Enmaal bij het nieuwe pensi-

'Zelfs bij VVD en CDA weten ze niet meer waarom de nieuwe pensioenwet nog nodig is'

oenstelsel aangekomen, is Van Rooijen niet meer te stoppen. Hier tegen trekt hij al jaren ten strijde. Van Rooijen kwam eerder met een initiatiefwet om kortingen op de pensioenen te voorkomen door een andere rekenmethode toe te passen. Maar daar stemde de coalitie tegen.

Oud-minister Koolmees ging voor een rigoureuze vernieuwing van het pensioenstelsel. De D66'er had hierover in 2019, na tien jaar praten, eindelijk een historisch akkoord bereikt met sociale partners. En hij had bovendien de handtekeningen van PvdA en GroenLinks eronder gekregen. Niets kon wat de minister betrof deze nieuwe pensioenwet meer tegenhouden.

En dat steekt Van Rooijen eigenlijk nog het meest: dat al die partijen onder druk staan van D66 om de pensioenwet goed te keuren. Terwijl

de wereld sindsdien is veranderd, en de noodzaak vanwege de hogere rente is weggevalen. "Zelfs bij VVD en CDA zeggen ze niet meer te weten waarom de nieuwe pensioenwet nog nodig is", zegt Van Rooijen. "En ze zitten ermee in hun maag. Het kan daarom allemaal nog anders worden als de verkiezingen op 15 maart voor de coalitie dramatisch uitpakken. Dit is zeker geen gelopen race."

Zand strooien

Op initiatief van Van Rooijen hield de Eerste Kamer afgelopen week een rondetafelgesprek met externe deskundigen. De meesten kraakten de nieuwe wet en wezen op de grote risico's, die beter niet genomen moesten worden. De senator wil dan ook een moreel beroep op de collega's in de Eerste Kamer doen: "Neem deze wet niet aan, gebruik je verstand!"

'D66 wil de wet zo snel mogelijk afstempelen, maar het gaat hier over de pensioenen van 10 miljoen mensen'

Want daarmee gaat 'het beste pensioenstelsel' ter wereld naar de knoppen.

Van Rooijen somt met graagte een lijst bezwaren op: de pensioenwet is onnodig, te duur, te complex en er komen eindeloos veel uitvoeringsproblemen en rechtszaken uit voort. Hijzelf heeft inmiddels honderden vragen verzameld voor pensioenminister Carola Schouten. Daarmee zal ze wekenlang zoet zijn, zegt hij.

Is dat ook niet een beetje zand in de politieke machine strooien? Licht geïrriteerd: "Nee, helemaal niet. Dat is mijn werk. Ik doe niet aan politieke spelletjes. Ik volg gewoon de procedure, en heb mijn vragen. Ja, het wordt een krap tijdpad voor de Eerste Kamer. We moeten over deze wet uiterlijk 23 mei hebben gestemd. Daarna komt de nieuwe Eer-

ste Kamer. En D66 zit er spijkerhard in. Die houdt de coalitie aan de gemaakte afspraak. D66 wil liefst gisteren de wet afstempelen. Klaar is Kees. Maar het gaat hier over de pensioenen van 10 miljoen mensen, jong en oud. Het moet toch over de inhoud gaan en de kwaliteit van wetgeving, niet over coalitiedwang?"

Als eenling voor 50Plus streed Van Rooijen eerder met succes. Zo kreeg hij afgelopen jaar voor elkaar dat de AOW alsnog met 10 procent omhoog ging, net als het minimumloon. Het kabinet wilde dat absoluut niet, maar Van Rooijen kreeg in de senaat hiervoor brede steun, waardoor het kabinet overstap moest.

Komt deze strijdbaarheid vanuit innerlijke gedrevenheid of is het gewoon halsstarrigheid? Fel: "Het is gedrevenheid. Dat heeft niets met

'Het moet toch over de inhoud gaan en de kwaliteit van wetgeving, niet over coalitiedwang?'

halsstarrigheid te maken. Je kunt niet zeggen: we koppelen de AOW niet, en in tijden van 12 procent inflatie indexeren we geen pensioenen. Dat is gewoon onrechtvaardig. Omdat ik steun kreeg van links, doen ze het nu wel."

Dat Van Rooijen als solist in de politiek zoiets voor elkaar krijgt, komt ook door zijn jarenlange politieke ervaring. Hij kent alle ins en outs en trucs. Na de val van het kabinet-Den Uyl kwam Van Rooijen in 1977 in de CDA-fractie van de Tweede Kamer terecht. Ondanks zijn liefde voor die partij ("Ik heb als katholiek door de politiek de protestantse wereld leren kennen, heel boeiend") stapte Van Rooijen in 2015 over naar 50Plus.

"Omdat het CDA mij niet in de Eerste Kamer wilde. Ik wilde dolgraag, omdat die pensioenwet eraan

kwam en ik mijn hart daarvoor vasthield. In 1994 sloeg het CDA de plank enorm mis met de AOW en verloor prompt twintig zetels. Het CDA was vroeger een partij van jong en oud, links en rechts, arm en rijk. Alle standen. Een prachtige volkspartij. Het CDA is die trouwe aanhang kwijtgeraakt. Maar het was echt niet alleen het CDA dat de ouderen ging vergeten. De ontkoppeling van de AOW en de achterstand op de pensioenen kreeg brede politieke steun. 50Plus is er niet voor niets."

Na een aantal bestuurlijke functies in de sociale zekerheid, de sport en de pensioenwereld, kwam Martin van Rooijen in 2015 voor 50Plus in de Eerste Kamer. Twee jaar later stapte hij over naar de Tweede Kamer. Om vervolgens vanaf 2019 weer in de senaat te belanden.

Naast zijn feilloze geheugen vallen ook de vechtlust en werkkraft van de nestor op. Van Rooijen oogt krachtig en gezond. Hoe blijft hij zo fit? "Ik heb altijd aan sport gedaan. Nog steeds. Atletiek, en ik zit met Dries van Agt in een wielrenclubje. Man of dertig, onder wie een paar oud-politici. We komen een keer of tien per jaar bij elkaar. Dries is nog wel lid, maar fietst niet meer."

Volgens Van Rooijen is politiek net zoiets als sport. "Je kunt altijd winnen en verliezen. Je moet tegen je verlies kunnen, maar ik ga altijd voor winnen. Dat het kabinet de AOW toch verhoogde, was het grootste feestje dat ik ooit heb meegeemaakt. Fantastisch."

Onveilig maken

Toch speelt zijn leeftijd wel een rol. Als hij wordt herkozen en opnieuw vier jaar in de Eerste Kamer zit, is hij straks 84 jaar. Gaat hij ooit nog van zijn pensioen genieten? "Ik ga gewoon voor vier jaar", zegt hij afgemeten. Wat vindt zijn vrouw daarvan? "Die kent mij al zo lang. Ik heb er natuurlijk wel discussies over, ook met mijn drie kinderen. Aan de andere kant is er grote druk vanuit de partij. Doe het nou, zeggen ze. En ik begrijp dat. Want als we geen enkele zetel in de Eerste Kamer meer halen, zijn we als 50Plus helemaal uit het parlement. Vanuit de senaat kan ik de boel tenminste nog onveilig maken, en dat kan zijn weerslag hebben op de Tweede Kamer."

Een lachje: "En als het moet, ik sluit helemaal niets uit, dan ga ik wellicht terug naar de overkant, de Tweede Kamer. Ik ben net de botter van voetbalclub Volendam, die daar over de dijk rolt: de *Heen en Weer*."

Maar vooralsnog moet hij eerst de Provinciale Statenverkiezingen op 15 maart. Van Rooijen is heel optimistisch. "Ik ben lijstduwer in Zuid-Holland, sta op plaats 20. Als ik op straat loop zeggen mensen steeds: 'Meneer, ik ga op u stemmen'. Na een tv-uitzending van onze partij bellen kijkers mijn vrouw op met dezelfde boodschap. Ze hebben haar telefoonnummer, niet dat van mij. Ik heb er dus het volste vertrouwen in dat ik straks terugkom in de Eerste Kamer. En dan gaan we er vol tegenaan."